

Marijan F. Kranjc, generalmajor v pokoju

Ivan J. LAVRIČ, plemeniti Zaplaz, feldmaršalporočnik

Ivan Lavrič, plemeniti Zaplaški, je bil najbolj znani in cenjeni feldmaršalporočnik slovenskega rodu v avstro-ogrski vojski. S svojim neutrudnim delom in vzornim življenjem je dokazal je, da se tudi kmečki fant lahko povzpne do najvišjega generalskega čina – feldmaršalporočnika, po starem hrvaškem poimenovanju – podmaršala.

Ivan Janeza Lavrič je bil rojen 30. avgusta 1850 v Dolnjih Praprečah pri Št. Lovrencu ob Temenici na Dolenjskem, umrl pa je 1941 v Zagrebu, kjer je tudi pokopan. Izhaja iz ugledne kmečke družine. Starši so želeli, da bi postal duhovnik, pa se je na koncu odločil za vojaški poklic.

Po ljubljanski realki, ki jo je leta 1868 končal z odliko, se je naslednje leto vpisal na štiriletno kadetnico avstro-ogrške vojske v Ilainburgu pri Dunaju, ki jo je končal kot prvi v rangu. Zatem je služboval in napredoval takole:

- Kot častniški namestnik – praporščak, je najprej služboval v 5. pionirskem bataljonu v Ptujju.
- 1. novembra 1875 je bil povišan v čin podporočnika in bil premeščen na Dunaj v 41. bukovinski polk, s katerim je 1878 sodeloval pri okupaciji Bosne in Hercegovine.
- Leta 1879 je bil premeščen Klosterbruck pri Znajinu.
- Leta 1881 je povišan v čin poročnika in bil dodeljen dalmatinskemu domobranskemu bataljonu v Sinju, kjer se je naslednje leto oženil.
- Leta 1885 je bil iz Kotorja v Črni gori premeščen Radauc v Bukovini.
- Leta 1887 in bil v Olomuc povišan v čin stotnika.
- Leta 1889 je sodeloval je na manevrih v okolici Tešina, kjer mu je bila ponujena služba ordonančnega častnika pri cesarju Francu Jožefu. Ugledno službo je moral odkloniti, ker je bil poklican na enoletni tečaj za višje častnike, ki ga je 1890 končal z odličnim uspehom.
- Leta 1893 je bil premeščen v Stanislav v vzhodni Galiciji, prihodnje leto pa v Černovice kot komandant bataljona v 22. domobranskem polku.
- 1. maja 1895 je bil izredno povišan v čin majorja in bil premeščen v Ljubljano na položaj poveljnika bataljona.
- Leta 1898 je bil premeščen v 5. zbor v Gradcu in imenovan kot pomočnik poveljnika za domobranske zadeve. Bil je tudi izredno povišan v čin podpolkovnika in bil odlikovan z zaslužnim križcem.
- Leta 1900 se je vrnil k svojemu bataljonu v Ljubljano.
- Nato je bil 1. novembu 1902 povišan v čin polkovnika in postavljen za poveljnika 22. domobranskega polka v Černovicah. Leta 1907 je bil odlikovan z redom železne krone.

- Novembra 1908 je postal poveljnik domobranske brigade v Visokem Mitu na Češkem in bil povišan v čin generalmajorja. Leta 1910 je dobil vojaško plemstvo kot »plemeniti Zaplaški«. Ker je naslednje leto napolnil 40 let aktivne službe, je bil upokojen. Cesar ga je bil odlikoval z enim od najvišjih odlikovanjem, z leopoldovim redom.
- Leta 1912 je bil povišan v čin častnega feldmaršalporočnika.
- Z začetkom 1. svetovne vojne je bil poklican v vojno službo, pa je najprej poveljeval dunajskemu »Landsturmu« v Karpatih, zatem pa je postal poveljnika Krakova.
- Dne 1. maja 1915 je bil povišan v feldmaršalporočnika, ob koncu leta 1917 pa je upokojen.

Po upokojitvi se je nastanil v Zagrebu. Bil je srečno poročen z Ernestino, hčerjo generala Alfreda pl. Brosclia. V zakonu sta imela hčerko in tri sinove - častnike. Hčerko Marija je bila učiteljico v Uršulinskem samostanu v Ljubljani. Najmlajši Karel je kot konjeniški podporočnik padel na ruskem bojišču. Najstarejši sin, Alfred, generalštabni major, je znan iz bojev za Koroško in je umrl 1933. Tretji sin, Karel, je kot polkovnik VKJ leta 1940 poveljeval topniškemu polku, vendar njegova dalja usoda ni znana.

V leksikonih Osebnost in Slovenika sem za Lavriča napisal oba članka, daljši zapis pa sem objavil na svoji spletni strani o slovenskih vojakih.

(Za govorno oddajo radia Koper, julija 2015)